

The academic leadership of school administrators in nonthaburi cluster 3 under the secondary educational service area office nonthaburi

Nareerat Suksatean ^{1*} and Nisara Pornsurivong ²

^{1, 2} North Bangkok University

* Corresponding author. E-mail: nareerat.suks@northbkk.ac.th

ABSTRACT

This research aims:(1) examine the academic leadership of school; (2) compare the academic leadership of school administrators based on teachers' personal characteristics; and (3) investigate guidelines for developing the academic leadership of school administrators. The sample consisted of teachers in Nonthaburi Cluster 3 under the Secondary. The sample comprised 252, from Nonthaburi Cluster 3 under the Secondary participants. Stratified random sampling was employed with schools as the sampling units, followed by simple random sampling using a lottery method. The research instruments were a questionnaire and Interview guide. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and content analysis.

The research revealed that: The overall level of academic leadership of school administrators was at a high level. Comparisons of academic leadership classified by gender, age, educational level, and work experience indicated no statistically significant differences in overall perceptions. However, statistically significant differences were found at the 0.05 level when classified by academic standing, and at the 0.01 level when classified by school size. School administrators should systematically develop academic leadership by clearly defining and communicating visions and goals aligned with the school context, encouraging teacher participation, enhancing curriculum development and effective instructional management, supporting the integration of technology and innovation, creating an academic environment conducive to learning, and continuously supervising and promoting teachers' professional development in order to sustainably enhance the quality of learning and students' academic achievement.

Keywords: Leadership, Academic Leadership.

ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

นาริรัตน์ สุขเสถียร^{1*} และ นิษรา พรสุรวงษ์²

^{1, 2} มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

* Corresponding author. E-mail: nareerat.suks@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ได้แก่ ครูผู้สอน สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 252 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม และการสุ่มแบบง่าย โดยการจับฉลากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติค่าที สถิติค่าเอฟ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน มีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่ วิทยฐานะ มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ ขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3.ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ และเป้าหมายที่สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู มุ่งพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สนับสนุนเทคโนโลยีและนวัตกรรม สร้างบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดำเนินการนิเทศและพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำทางวิชาการ.

© 2026 JISSD: Journal of Integration Social Sciences and Development

บทนำ

ปัจจุบันสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเปลี่ยนไปอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับอดีต เนื่องจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งด้านการสื่อสาร ข้อมูลสารสนเทศ ประสิทธิภาพของการรับและส่งข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยผ่านเทคโนโลยีที่เรียกว่าอินเทอร์เน็ตที่สามารถกระจายข้อมูลให้รับรู้โดยพร้อมเพรียงกันทั่วโลกใช้เวลาไม่ถึงเสี้ยววินาที ซึ่งความทันสมัยและความรวดเร็วของการพัฒนาเทคโนโลยีทำให้สังคมโลกเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์เป็นยุคแห่งการสื่อสารที่ไร้พรมแดนส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายองค์ความรู้ภูมิปัญญา มีการเชื่อมโยงด้านการค้าการลงทุน การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างมาก ประเทศไทย ต้องมีการพัฒนาตนเองเพื่อการอยู่รอดและสามารถแข่งขันกับนานาชาติอารยประเทศได้ การพัฒนา ประเทศที่ยั่งยืนต้องอาศัยการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการ(อายนา จินตรา.2566) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) มุ่งพัฒนาคนไทยในทุกช่วงวัยให้มีทักษะ ความรู้ และความสามารถในการพัฒนาตนเองตลอดชีวิต เสริมสร้างระบบเศรษฐกิจที่มั่นคง สามารถแข่งขันได้ และยั่งยืน พร้อมทั้งกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคอย่างทั่วถึง รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเสริมสร้างความสมดุลของระบบนิเวศ ซึ่งสอดคล้องแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ที่มุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษา ที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะ ในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการ

พัฒนาประเทศ เพื่อให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้นำไปเป็นกรอบแนวทาง การพัฒนาการศึกษา และการเรียนรู้ สำหรับพลเมืองทุกช่วงวัยตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต ภายใต้บริบทเศรษฐกิจและสังคมประเทศ และของโลก ที่ขับเคลื่อนด้วย นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งความเป็นพลวัต เพื่อให้ ประเทศไทยสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่รายได้ปานกลาง ไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579)

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการ ตลอดจนต้องมีภาวะผู้นำเพื่อนำสถานศึกษาบรรลุ มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ มาตรา 27 ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ที่ระบุว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาในสถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานบุคคล ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษากำหนดภาระงาน วางแผนและประเมินผลการดำเนินงานในสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตาม เป้าหมาย (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.2562) ผู้บริหารถือว่ามีความสำคัญในการ บริหารงานวิชาการที่ต้องมีความรู้ ความเข้าใจทั้งเรื่องหลักสูตรและการปฏิรูปการศึกษา บทบาทผู้บริหารจึงเป็นบทบาทที่ ละเอียดย่อมและมีความสำคัญ ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ สามารถกระตุ้นและเสริมสร้างทั้งทางด้านวิชาการและด้านขวัญ และกำลังใจ (อัจฉรา นิยามา.2561:51)และสอดคล้องงานวิจัย ของ อิงอร บัวขจร(2566) ได้กล่าวบุคลากรวิชาชีพผู้มีหน้าที่และ ความรับผิดชอบในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยอาศัยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ เพื่อสนับสนุนและขับเคลื่อน การดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นกลไก สำคัญในการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ กำหนดทิศทาง วางแผน ควบคุม และประสานการทำงานภายในองค์กร นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีภาวะผู้นำ สามารถสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมการทำงานร่วมกันของบุคลากร มีคุณธรรม จริยธรรม และความมุ่งมั่นทุ่มเทต่อการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ความสำเร็จของสถานศึกษาย่อมขึ้นอยู่กับภาวะ ผู้นำและความสามารถในการบริหารจัดการของผู้บริหารเป็นสำคัญ(นพพล ศุภวิทยาเจริญกุล. 2560)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาและ ส่งเสริมประสิทธิภาพของครู และศักยภาพของนักเรียน ความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารจะทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเชื่อถือและศรัทธา อีก ทั้งจะร่วมมือปฏิบัติงานให้เป็นไป ตามเป้าหมายของสถานศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (อนุชิต บุรณพันธ์. 2567)ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิด ของ (McEwan. 2003: 6) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำเกี่ยวข้อง โดยตรงต่อกระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วย ครูผู้สอน นักเรียน และหลักสูตรมีปฏิสัมพันธ์ ต่อกัน ตลอดจน พฤติกรรม ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการ สอนในชั้นเรียนมีความรับผิดชอบในการให้ข้อมูลสารสนเทศแก่ครูเกี่ยวกับกลยุทธ์เทคโนโลยีและเครื่องมือทางการศึกษาเพื่อ นำไปใช้ในเกณฑ์การสอนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ (Leithwood.1994:3)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ดำเนินการวิเคราะห์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้าน พื้นฐาน (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2567 โดยเปรียบเทียบพัฒนาการของผลการทดสอบระหว่างปีการศึกษา 2565-2567 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใน 4 วิชาหลัก ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับสังกัดและระดับประเทศในทุกรายวิชาโดยเฉพาะในรายวิชาภาษาไทย นักเรียนมีผลคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 50 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงพื้นฐานที่ดี ในรายวิชาภาษาไทย ขณะที่รายวิชา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ แม้จะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับสังกัดและระดับประเทศ แต่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 จึงเป็นกลุ่มสาระที่ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งจากข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาและคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน อย่างไรก็ตาม เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ผู้บริหารและครูผู้สอนจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพของตนเองสู่การเป็นองค์กรแห่งการ เรียนรู้ เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ตลอดจนเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนให้สูงขึ้นอยู่ระยะต่อไป(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย.2568)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยใน ฐานะที่เป็นครูโรงเรียนในกลุ่มสหศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย จึงเห็นความสำคัญและสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สหวิทยาเขตตอนปลาย 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการทั้งหน่วยงานสถานศึกษาและ

หน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้วางแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีศักยภาพใน การบริหารงาน วิชาการซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะตามจุดหมายของหลักสูตร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตาม สถานภาพส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ในรูปแบบเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 675 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น.2568 : ออนไลน์)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามหลักการคำนวณของ ยามาเน่ (Yamane: 1973) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเท่ากับ 252 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ(Stratified random sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม และการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับฉลาก

1.3 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คนโดยการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีประสบการณ์ในการบริหารอย่างน้อย 5 ปี และ จบการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้คือแบบสอบถาม สร้างขึ้นจากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้ออกแบบสอบถามให้สอดคล้องกับการวิจัย โดยมีการสร้างแบบสอบถามดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ กับภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 สร้างแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับ ให้ครอบคลุม เนื้อหา (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2564) ปรับให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษาและครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะ

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแนะนำในการปรับปรุงและปรับแก้ตามที่เสนอแนะ

2.4 หาคุณภาพของเครื่องมือเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) จากผู้เชี่ยวชาญนำเครื่องมือ ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของการใช้ภาษาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index Of Item Objective Congruence หรือ IOC) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.8-1.00

2.6 นำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำข้อมูลหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha

Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (α - Coefficient) .976 จึงจะนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้ จากนั้นจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. สมมติฐานการวิจัย

สถานภาพส่วนบุคคลที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิคนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น นนทบุรี แตกต่างกัน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ยื่นหนังสือถึงคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือ สหวิทยาเขต นนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น นนทบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ ผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูสหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น นนทบุรี พร้อมกำหนดวันรับคืนด้วยตนเอง

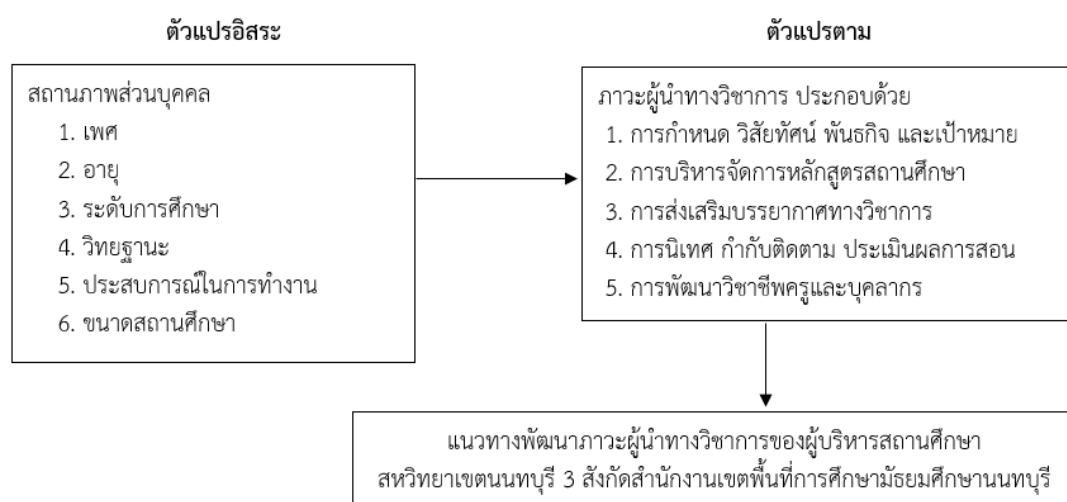
4.3 ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติค่าที (t-test) และสถิติค่าเอฟ (F-test) และแบบสัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนา การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น นนทบุรี ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการ ตาม Hallinger and Murphy (1985) ; Ubben and Hughes (1987) ; Krug (1992); McEwan(2003) ; Van Deventer, and Kruger (2003) ; กรรณิการ์ วีระวงศ์ (2564) ; พุฒินันท์ แสงสิริวิวัฒน์(2564) ; ศิญาภรณ์ พงษ์พิทักษ์ (2564) ; ปวีณา บุทธิจักร (2564) ; ปานหทัย ธรรมรัตน์ (2564) ; สุชิน ประสานพันธ์ (2564) ; กิ่งกาญจน์ สุขสำราญ (2565) ; เริงฤทธิ์ คำหมู่ (2565) ; นันทน์ภัส ประหยัด (2565) ; ปรีชญา รูปคำ (2565) ; ยามิละห์ สุกี (2565) ; มะไซดี อับดุลกอเดร์ (2565) ; ณัฐพล ธิตา (2565) ; วนิดา เชื้อคมตา (2566) ; อิงอร บัวขจร (2566) ; สุภัชฌาน ศรีเอี่ยม;ชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์ และสุชาติ สืบทอง (2566) ; วลัดณัฏฐิน พงษ์ศักดิ์ขจร (2566) ; อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566) ; อายนา จินตรา (2566) ; ธัญญ์วรัท ภัทรนันตชัย และ ธนพลอยสิริ สิริบรรสพ (2567) ; นุจรินทร์ ก้อนแก้ว (2567); รังสฤษฎ์ กลิ่นหอม และอำนาจ ทองโปร่ง (2567); อนุชิต บุรณพันธ์ (2567) ; อรวดี ศรีชาย (2567) อภิรักษ์ ชาญศึก และวิวัฒน์ มั่นทรา (2568); ฉัตรไพรญาภา กระบุง และคัมภีร์ สุดแท้ (2568) แสดงกรอบแนวคิดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ครูผู้ตอบแบบสอบถาม สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 73.02 มีอายุ 30-40 ปี จำนวน 95 คน เป็นคิดเป็นร้อยละ 37.70 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 81.35 มีประสบการณ์ในการทำงาน 6 -10 ปี จำนวน 92 คน เป็นคิดเป็นร้อยละ 36.51 มีวิทยฐานะ จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 69.44 ส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 96.03

2. ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวมแต่ละด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. การวางแผนงานตามวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าหมาย	4.38	0.405	มาก	4
2. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	4.41	0.371	มาก	2
3. การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	4.40	0.406	มาก	3
4. การนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการสอน	4.36	0.418	มาก	5
5.การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร	4.44	0.386	มาก	1
รวม	4.40	0.347	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.347) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.386) รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D.= 0.371) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผล การสอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D.= 0.418)

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	เพศ		อายุ		ระดับการศึกษา		ประสบการณ์การทำงาน		วิทยฐานะ		ขนาดสถานศึกษา	
	t	P-Value	F	P-Value	t	P-Value	F	P-Value	t	P-Value	t	P-Value
1. การวางแผนงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย	-0.247	0.918	7.241**	0.000	-2.266*	0.038	3.073*	0.028	2.363*	0.033	2.732**	0.002

2. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	0.382	0.481	3.281*	0.022	-1.269	0.206	1.558	0.200	1.052*	0.047	2.164*	0.033
3. การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	-0.145	0.984	3.594*	0.014	-0.100	0.921	1.666	0.175	1.972*	0.018	2.266*	0.028
4. การนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการสอน	-0.534	0.395	3.683*	0.013	-0.729	0.467	2.105	0.100	2.015*	0.018	1.786	0.075
5. การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร	0.325	0.877	0.968	0.408	-1.210	0.227	0.410	0.746	0.708*	0.056	4.557**	0.001
รวม	-0.066	0.584	4.340	0.005	-1.224	0.222	2.034	0.110	1.853**	0.007	3.004**	0.004

จากตาราง 2 พบว่า เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการสอนและ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.1 อายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการวางแผนงานตามวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าหมาย มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผล การสอน และด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.2 ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผล การสอน และ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่ด้าน การวางแผนงานตามวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าหมาย มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 ประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน การวางแผนงานตามวิสัยทัศน์พันธกิจ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผล การสอน และการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.4 วิทยฐานะแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการวางแผนงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผล การสอน การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.5 ขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการวางแผนงานตามวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าหมาย และด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการสอน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า

4.1 ด้านการวางแผนงานตามวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง บนพื้นฐานของทิศทางและวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ควบคู่กับการใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลและการวางแผนเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความเข้าใจในบริบทและลักษณะเฉพาะของสถานศึกษาอย่างลึกซึ้ง เพื่อสามารถกำหนดแนวทางการบริหารที่สอดคล้องกับสภาพจริง อีกทั้งต้องเปิดกว้างทางความคิด กล้าคิดนอกกรอบ และสามารถนำแนวคิดสร้างสรรค์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ผู้บริหารควรมีความสามารถในการปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการศึกษา พร้อมทั้งประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา

4.2 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดทิศทางและขับเคลื่อนการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และบริบทของสถานศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาหลักสูตร ใช้ข้อมูล เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน

4.3 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน ควบคู่กับการสร้างสถานศึกษาที่ปลอดภัยทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม สนับสนุนบรรยากาศแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การใช้ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ตลอดจนการดูแลเอาใจใส่และสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูและนักเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืน

4.4 ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยใช้ข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ในการติดตามและประเมินผล ให้คำแนะนำเชิงพัฒนาแก่ครู ส่งเสริมการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

4.5 ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การอบรมและพัฒนาทักษะด้านการจัดการเรียนรู้และเทคโนโลยี ควบคู่กับการสร้างแรงจูงใจ การยกย่องเชิดชูเกียรติ การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา และการสนับสนุนความก้าวหน้าในวิชาชีพ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องงานวิจัยสภาพร เกษชื่น ; สมนึก การ์เวท (2566) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องงานวิจัย ลัดดาทิพย์ สุทธิสัย ; กุลจิรา รักชนคร (2567) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องงานวิจัย อภิรักษ์ ชาญศึก ; รัวณัน มันทรา (2568) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะวิชาชีพให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านกระบวนการและกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การอบรม การสัมมนา การศึกษาต่อ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการศึกษาดูงาน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ เสริมสร้างความเป็นครูมืออาชีพ และยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้อง สอดคล้องกับแนวคิดของ ครูก (Krug, 1992) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายรายวิชาและกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อสามารถกำหนดทิศทาง ให้ข้อมูล และส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรอย่างจริงจัง สอดคล้องกับแนวคิดของ ฮอลลิงเจอร์และเมอฟี (Hallinger and Murphy, 1985) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการหลักสูตรเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารในการนิเทศและประเมินการสอน การประสานการใช้หลักสูตร และการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน และสอดคล้องแนวคิดของ นุสรา โหมด

คำ (2567) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการร่วมวางแผน ออกแบบ และพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง พร้อมทั้งส่งเสริมความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้สามารถปรับใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา

2. การทดสอบสมมติฐาน

2.1 เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องงานวิจัยของอิงอร บัวจระ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องงานวิจัยของลลณลลิต พงษ์ศักดิ์ขจร(2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเทพมงคลรังษี จังหวัดกาญจนบุรี ภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องงานวิจัยของ ณัฐชานันท์ โตนาม(2562) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่าย อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตอนต้น เขต 2 ภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 อายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องงานวิจัยของ ปรีชา รูปด้า (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องงานวิจัยของลลณลลิต พงษ์ศักดิ์ขจร (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเทพมงคลรังษี จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.3 ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวมมีความคิดเห็น แตกต่าง สอดคล้องงานวิจัยของ สถาพร เกษชื่น ; สมนึก การิเวท (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตอนต้น เขต 2 พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตอนต้น เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็น แตกต่าง และสอดคล้องงานวิจัยของ ลัดดาทิพย์ สุทธิสัย ; กุลจิรา รักษนคร (2567) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็น แตกต่าง

2.4 ประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวมมีความคิดเห็น แตกต่าง สอดคล้องงานวิจัยสถาพร เกษชื่น ; สมนึก การิเวท (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตอนต้น เขต 2 พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตอนต้น เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็น แตกต่าง สอดคล้องงานวิจัย ชนิสรา คงเสนา ; กุลจิรา รักษนคร (2567) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอนองเสือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็น แตกต่าง

2.5 วิทยฐานะแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน สอดคล้องงานวิจัยของ ปฐมพร ชาตะรักษ์; ตรีภูมิษฐ์ ตรีศรีสุวรรณ (2567) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

2.6 ขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน สอดคล้องงานวิจัยของ วิภาวรรณ ด่านวันดี; สมนึก การิเวท (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน และสอดคล้องงานวิจัยของ ลัดดาทิพย์ สุทธิสัย ; กุลจิรา รักษนคร (2567) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี

3.1 ด้านการวางแผนงานตามวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าหมาย ผู้บริหารควรกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างชัดเจน โดยเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนา ทั้งนี้ การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายควรยึดข้อมูลและบริบทของสถานศึกษาเป็นฐาน พร้อมกำหนดเป้าหมายทั้งเชิงกลยุทธ์และเชิงปฏิบัติการที่สามารถติดตามและประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ผู้บริหารควรทบทวนและปรับปรุงวิสัยทัศน์และเป้าหมายให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบททางการศึกษา โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องแนวคิดของแมคอีแวน (McEwan, 1998) ได้กล่าวว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารที่ดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ และมุ่งขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐาน สอดคล้องแนวคิดของ แวน เดเวนเธอร์ และครูเกอร์ (Van Deventer, I., & Kruger, A. G., 2003) ได้กล่าวว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายสะท้อนบทบาทความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ซึ่งสามารถวางแผนการดำเนินงานได้อย่างชัดเจนและเป็นระบบ

3.2 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารควรจัดบรรยากาศการเรียนรู้เชิงรุกที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ และสร้างสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ปลอดภัย ส่งเสริมความสุขและความมั่นใจของผู้เรียนในการเรียนรู้ นอกจากนี้ ผู้บริหารควรสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน ควบคู่กับการเสริมสร้างแรงจูงใจ ขวัญกำลังใจ และความสัมพันธ์อันดีภายในสถานศึกษา อีกทั้งควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางวิชาการและการใช้เทคโนโลยี รวมถึงแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทการศึกษาปัจจุบัน สอดคล้องแนวคิดของครูก (Krug, 1992) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายรายวิชาและกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อสามารถกำหนดทิศทางและส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรอย่างจริงจัง สอดคล้องแนวคิดของฮอลล์ลิงเจอร์และเมอร์ฟี (Hallinger and Murphy, 1985) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการหลักสูตรเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารในการนิเทศและประเมินการสอน การประสานการใช้หลักสูตร และการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน และสอดคล้องแนวคิดของ ปรีชญา รูปต่ำ (2565) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ คือ การสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน โดยจัดให้โรงเรียนมีความปลอดภัย เป็นระเบียบ อำนวยความสะดวกให้นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ บรรยากาศการเรียนรู้ที่อบอุ่น ลดความตึงเครียด และเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูและนักเรียน

3.3 ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการสอนผู้บริหารควรดำเนินการนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ควบคู่กับการกำกับติดตามโดยใช้ข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์เป็นฐานในการตัดสินใจ นอกจากนี้ การประเมินผลการสอนควรมุ่งเน้นการประเมินเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูมากกว่าการควบคุม พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องแนวคิดของพูนพันธ์ แสงสิริวัฒน์ (2564) ได้กล่าวว่า การนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการสอนเป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน โดยผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมการสอนของครูและมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานมากขึ้น สอดคล้องแนวคิดของนันท์นภัส ประหยัด (2565) ได้กล่าวว่า การนิเทศและประเมินผลการสอนเป็นทักษะของผู้บริหารในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและเป็นมาตรฐาน เพื่อพัฒนาศักยภาพครูรายบุคคล อันจะส่งผลต่อการเพิ่มผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา

3.4 ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เพื่อพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ผู้บริหารควรส่งเสริมการอบรมและพัฒนาทักษะด้านการจัดการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา ควบคู่กับการสร้างระบบแรงจูงใจ การยกย่องเชิดชูเกียรติ และการสนับสนุนการทำวิจัยและนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน ต่อเนื่อง สอดคล้องแนวคิดของ อายนา จินตรา (2565) ได้กล่าวว่า การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรเป็นกระบวนการเพิ่มพูนและปรับเปลี่ยนความรู้ ความสามารถ และทักษะ

ของครู ทั้งด้านเนื้อหา เทคโนโลยี ระเบียบวินัย คุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี สอดคล้องแนวคิดของ ญัฐพล ธิตา (2565) ได้กล่าวว่า การพัฒนาวิชาชีพครูควรดำเนินการอย่างมีวัตถุประสงค์ชัดเจน ผ่านกิจกรรม เช่น การอบรม สัมมนา และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายและความต้องการของสถานศึกษา และสอดคล้องแนวคิดของ อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566) ได้กล่าวว่า การสนับสนุนผลการศึกษา โดยเน้นการดำเนินงานพัฒนาวิชาชีพครูอย่างหลากหลายและเป็นระบบ ตั้งแต่การวางแผนพัฒนารายบุคคล การจัดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพภายในโรงเรียน การนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงาน ไปจนถึงการนำกระบวนการวิจัยมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาการทำงานของครู

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน มีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่ วิชยฐานะ มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ ขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู มุ่งพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สนับสนุนเทคโนโลยีและนวัตกรรม สร้างบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดำเนินการนิเทศและพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยจัดให้มีระบบติดตามผลการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ส่งเสริมการประชุม อบรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการสอน ประเมินผลการสอนของครูด้วยวิธีการที่หลากหลายและยุติธรรม และให้คำปรึกษาพร้อมข้อเสนอแนะเชิงสร้างสรรค์อย่างเหมาะสม เพื่อเสริมสร้างศักยภาพครูและยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน

1.2. ด้านการวางแผนงานตามวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายทางวิชาการที่สอดคล้องกับบริบทและหลักสูตรของสถานศึกษา พร้อมสื่อสารให้ครู บุคลากร นักเรียน และผู้ปกครองมีความเข้าใจตรงกันอย่างชัดเจน ทั้งในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้การดำเนินงานทางวิชาการเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนนทบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น

เอกสารอ้างอิง

กรรณิการ์ วีระวงศ์. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย เขต 3. (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา).

- กาญจนา สุระคำ. (2562). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- กิงกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม อำเภอลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยมหาวิทยาลัยเอริก).
- ฉัตรไพบรญา กระบุง , และคัมภีร์ สุดแท้. (2568). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2*. *วารสารราชสีมาปริทัศน์*, 1(1), 15-25.
- ชนิสรา คงเสนา, กุลจิรา รักชนคร. (2567). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอนองเสือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2*. *ประชุมวิชาการระดับชาติ การวิจัยประยุกต์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ (NBU: NCAR) ครั้งที่ 6 : วันศุกร์ที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2567*. *ด้านศึกษาศาสตร์เล่มที่ 1*, 75-87. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2564). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์
- ณัฐชานันท์ โตนาม. (2562). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่าย อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- ณัฐพล ธิดา. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1*. (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา).
- ธัญญ์วรัท ภัทรนันตชัย และ ธนพลอยสิริ สิริบรรสพ. (2567). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1*. *วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี*, 7(6), 62-80.
- นพพล ศุภวิทยาเจริญกุล. (2560). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สกลนคร เขต 1*. (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- นันทน์ภัส ประหยัด. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- นุจรินทร์ ก้อนแก้ว. (2567). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนโสตศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ*. (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา).
- นุสรณ์ โหมดคำ. (2567). *ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตปิยมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี*. (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ).
- ปฐมพร ชาดะรักษ์ และ ตรีภูมิษฐ์ ตรีตรีศวร. (2567). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด*. *Journal of Institute of Trainer Monk Development*, 7(3), 497-513.
- ปรีชญา รูปต่ำ. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ปวีณา บุทธิจักร. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21*. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 10(37), 210-220.
- ปานหทัย ธรรมรัตน์. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2*. *วารสารการบริหารการศึกษา และภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 10(37), 73-82.

- พุดินันท์ แสงศิริวัฒน์. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาเทคโนโลยี).
- มะไซดี อับดุลกอเดร์. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นราธิวาส*. (สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา).
- ยามิละห์ สุกี. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3*. (สารนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา).
- รังสฤษฎ์ กลิ่นหอม, อำนวย ทองโปร่ง. (2567). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1*, วารสารศิลปศาสตร์ มทร.ธัญบุรี, 5(1), 27-39.
- เริงฤทธิ์ คำหมู่. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษา ใน จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39*. (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- ลัดดาทิพย์ สุทธิสัย, กุลจิรา รักชนคร. (2567). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1*. ประชุมวิชาการระดับชาติ การวิจัยประยุกต์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ (NBU: NCAR) ครั้งที่ 6. วันศุกร์ที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2567. ด้านศึกษาศาสตร์เล่มที่ 1, 436-456. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- วนิดา เชื้อคมตา. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- วลัณณลลิน พงษ์ศักดิ์ขจร. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเทพมงคลรังษีจังหวัดกาญจนบุรี*. (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- วิภาวรรณ ด่านวันดี และ สมนึก การ์เวท. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด*. ประชุมวิชาการระดับชาติ การวิจัยประยุกต์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ (NBU: NCAR) ครั้งที่ 5. วันศุกร์ที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2566. ด้านศึกษาศาสตร์เล่มที่ 3, 42-56. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สถาพร เกษชื่น และ สมนึก การ์เวท. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2*. ประชุมวิชาการระดับชาติ การวิจัยประยุกต์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ (NBU: NCAR) ครั้งที่ 5. วันศุกร์ที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2566. ด้านศึกษาศาสตร์เล่มที่ 3, 245-259. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวาน กราฟฟิค.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)*. ราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี. (2568). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปี 2568 กลุ่มนโยบายและแผน. นนทบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี*. สืบค้น 1 กันยายน 2568. จาก <http://mainspmnonthaburi.go.th/>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). *รายงานประจำปี 2567 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุชิน ประสานพันธ์. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1*. วารสารมหาจุฬานาครธรรม, 8(2), 15-28.
- สุภัชฌาน์ ศรีเอี่ยม, ชญายุชัย วงศ์สิริสวัสดิ์ และ สุชาติ สืบทอง. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา*. *Journal of Education Studies*, 1(2), 1-13.

- อนุชิต บุรณพันธ์. (2567). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนนวมินทราชินูทิศสตรีวิทยา พุทธมณฑล*. (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- อภิรักษ์ ชาญศึก และ รวิณน์ มั่นตรา. (2568). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. *Journal of Integration Social Sciences and Development* 5(1), 313 – 322.
- อรรถพล ประเสริฐสังข์. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- อรวดี ศรีชาย. (2567). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. *วารสารศึกษาศาสตร์ มมร*, 12(2), 40-53.
- อัจฉรา นิยมมาภา. (2561). การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (สทมส)*, 4(1), 50-63.
- อายนา จินตรา. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา).
- Hallinger and Murphy. (1985). Assessing the instructional management behavior of principal. *The Elementary School Journal*, 86(2), 221-224.
- Krug. (1992). *Leadership and performance beyond expectations*. New York: Free Press.
- Leithwood, K. (1994). Leadership for school restructuring. *Educational Administration Quarterly*, 37(1), 5-26.
- Likert, Rensis. (1976). *The Human Organization: Its Management and Value*. New York: McGraw-Hill Book.
- McEwan, E.K. (2003). *7 steps to effective instructional leadership*. California: Corwin Press.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: New York: Harper & Row.
- Ubben, G. C. & Hughes, L. W. (1987). *The principal creative Leadership for Effective Schools*. Boston: Allyn and Bacon.
- Van Deventer, I., & Kruger, A. G. (2003). *An educator's guide to school management skills*. Pretoria: Van Schaik.